

Arhimandrit CLEOPA ILIE

URCUȘ SPRE ÎNVIERE

Cuvinte de folos duhovnicesc

Tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

DOXOLOGIA
Iași, 2013

CUPRINS

<i>Introducere</i> , de Arhimandrit Cleopa Ilie	5
Predică despre viața de obște.....	9
Predică despre frica de Dumnezeu	16
Predică despre dreapta socoteală	24
Predică despre nevoința și lupta duhovnicească a monahilor și a creștinilor	31
Predică despre ascultare, binecuvântare și despre Rai	40
Predică despre sărăcia de bunăvoie (al doilea vot al călugărului)	51
Predică despre cunoașterea de sine	60
Predică despre spovedanie	67
Predică despre feciorie	76
Predică despre nemâncarea de carne la monahi	87
Predică despre ispite și despre feluritele pricini pentru care Dumnezeu îngăduie să fim ispitiți	95
Predică despre ispitirea din cele opt părți a monahului și a creștinului	105
Predică despre ispitele celor smeriți și ale celor mândri	114
Predică despre conștiință	117
Predică despre plângere și lacrimi	125
Predică despre citirea Sfințelor Scripturi și despre cheia înțelegerii lor	134
Predică despre lucrare și cunoaștere	142
Predică despre iubirea de sine, maica tuturor rețelor	156
Predică despre paza minții (I)	166
Predică despre paza minții (II)	173
Predică despre paza minții și curăția inimii	181
Predică despre datoria monahului de a învăța și practica Rugăciunea lui Iisus în viața de obște.....	190
Predică despre rugăciune și felurile ei	203

Predică despre rugăciunea minții (I)	211
Predică despre rugăciunea minții și folosul ținerii cu măsură a respirației (II)	219
Predică despre rugăciunea minții din inimă (III)	226
Predică despre rugăciunea inimii (IV)	235
Predică despre roadele rugăciunii duhovnicești a inimii	244
Predică despre inimă ca centru întreit al omului și despre casa duhovnicească a sufletului nostru.....	250
Predică despre liniște și însingurare	258
Predică despre pacea și liniștea inimii	267
Predică despre cele șapte pricini ale păcatului	274
Predică despre cele douăsprezece trepte ale păcatului	281
Predică despre preoția Legii Vechi, preoția Harului și datoriile preotului	290
Predică despre vrednicia preoției și despre osânda preoților care dau Sfintele Taine celor nevrednici	299
Predică despre pregătirea pentru Sfânta Împărtășanie și despre osânda preoților care dau Sfintele Taine celor nevrednici	309
Predică despre slava deșartă	325
Predică despre predestinație (I)	334
Predică despre predestinație (II)	345
Predică despre cele patru feluri de împărtășire în Biserica Ortodoxă	356
Cuvânt despre valoarea sufletului	366
Predică despre tăcere	385
Predică despre smerenie	390
Predică despre prooroci și proorocii mincinoși. Despre minuni și false minuni și despre vedenii și vise	400
Predică despre minutul cel din urmă al vieții și despre asuprairile mari din vremea morții.....	409
Predică despre moarte	416
Predică despre Judecata de Apoi	427
Predică despre Rai	438
Predică despre Iad	446
Predică despre desăvârșirea omului	455

Cuvinte despre trecerea de la viață la viață

Din viața părintelui nostru stareț Protosinghelul Ioanichie Moroi (Mănăstirea Sihăstria)	465
Din viața Monahului Valerie Ruștioru (Mănăstirea Sihăstria)	470
Din viața Părintelui Veniamin Iorga (Mănăstirea Sihăstria)	471
Din viața Cuviosului Părinte Paisie Olaru (Mănăstirea Sihăstria)	472
Din viața marelui duhovnic Vichentie Mălău (Mănăstirea Secu)	475
Din viața unui mare duhovnic, Mina Prodan (Mănăstirea Neamț)	477
Din viața unui mare stareț, Arhimandritul Hrisostom Postolache (Schitul Bucium - Iași)	478
Din viața Părintelui Nicon Drăguneanu (Mănăstirea Cozancea - Botoșani)	480
Din viața Monahiei Olimpiada Goroaia (Egumena Mănăstirii Agapia Veche)	481
Din viața Monahiei Migălușa Bălan (Mănăstirea Agapia Veche)	482

INTRODUCERE

Fiind eu nemernic și străin pe acest pământ, ca și toți părinții mei¹, și cugetând la cele petrecute în viața mea, mi-am adus aminte de unele predici pe care le-am vorbit oarecând părinților și fraților din această Sfântă Mănăstire Sihăstria, pe vremea când, cu nevrednicie, eram povățuitor duhovnicesc al lor. Deci, am socotit că ar fi bine să scriu unele dintre aceste predici ce mi s-au părut a fi mai de folos atât pentru cinul nostru călugăresc, cât și pentru credincioși.

*O mare parte dintre aceste predici le-am scris la liniște, între anii 1958-1964, când, din cauza păcatelor mele, am plecat în pribegie, retrăgându-mă la singurătate în munții Rarăului și în pădurile seculare ce îmbracă valea Bistriței. Ziua și, mai ales, noaptea, după ce-mi terminam rânduiala de rugăciuni către Dumnezeu și Maica Domnului, ocrotitoarea tuturor creștinilor, care dura mai mult de zece ore, îndemnat de cuget și întărit de Duhul Sfânt, mă apucam de scris. Eram singur și nu vedeam față de om mult timp, dar eram fericit în această împărăție a liniștii. Scriam zilnic câteva pagini, mai mult din memorie, la lumina slabă a focului din gura bordeiului sau la lumânare, pentru că nu aveam cu mine decât cărțile de pravilă, Sfintele și Preacuratele Taine ale Domnului nostru Iisus Hristos, cu care mă împărtășeam săptămânal, și două cărți foarte iubite mie: **Cuvintele ascetice a Sfântului Isaac Sirul și Paza celor cinci simțuri a Sfântului Nicodim Aghioritul.** Textele biblice le scriam din memorie. Ce dumnezeiască este liniștea, unită cu rugăciunea în singurătate! De câte ori îmi amintesc de acele clipe, nu mă pot opri din plâns...*

La predicile acestea au fost mai târziu adăugate alte câteva, rostite în fața soborului Sfintei Sihăstriei, când mă rânduia

---

¹ Psalm 38, 17.

părintele stareț să vorbesc. Ele au circulat multă vreme în manuscris prin mănăstiri, sub numele de „Predici pentru monahi”. Apoi, văzând că și mirenii doresc să li se citească spre folos, le-am completat cu alte câteva predici, precum și cu unele însemnări despre părinții pe care i-am apucat în viață și care au avut un sfârșit mai deosebit, și le-am prezentat Înaltpreasfințitului nostru Mitropolit², care a hotărât să le tipărească sub titlul „Urcuș spre Înviere – Cuvinte de folos duhovnicesc”, adăugând la început și un frumos Cuvânt-înainte.

O bună parte din predici sunt adresate mai ales monahilor, precum cele despre viața de obște, despre ascultare, feciorie, sărăcia de bunăvoie, despre paza minții, despre rugăciunea minții și a inimii, despre nemâncarea de carne în mănăstiri, despre tăierea vocii și altele. Iar predici de obște, folositoare și pentru călugări și pentru credincioși, am adăugat mai multe, precum se vede din cuprins. Textele scripturistice s-au luat îndeosebi din Biblia ediția 1914, iar textele patristice s-au luat în mare parte din cărțile tipărite la Mănăstirea Neamț în prima jumătate a secolului al XIX-lea.

Îmi dau bine seama că aceste cuvinte, luate mai mult din cărți decât din trăire, nu vor avea prea mult folos pentru cititori, deoarece sunt scrise de un om care nu le-a trăit și nu le-a încercat prin propria lui osteneală. Dar ele conțin multe mărturii din Sfânta Scriptură și de la Sfinții Părinți, căutând prin aceasta să le dau o oarecare valoare duhovnicească, știind că și arama, când este bine curățită, strălucește și imită aurul. Așa și eu, nevrednicul, aducându-mi aminte de pilda celui ce a îngropat talantul Stăpânului său (Matei 25, 14-30) și a fost osândit, am luat îndrăzneală și am scris aceste predici, care formează al treilea volum, după predicile la sfinții de peste an și la toate Duminicile.

Știu că monahii și frații de prin mănăstiri au multe cărți de învățătură în chilii și biblioteci, și nu au destul timp să le citească nici pe cele mai importante. Dar nici aceste cuvinte nu sunt străine de povăturile Sfinților Părinți și de învățătura mântuitoare a

---

² Preafericitul Părinte Patriarh Daniel în vremea arhipăstoririi sale la Iași (n.r.).

Bisericii noastre Ortodoxe și, având o formă mai ușoară de redare, sunt mai aproape de înțelegerea noastră.

Rog cu smerenie pe toți iubitorii de Hristos, părinți și frați din mănăstiri și pe credincioșii care vor avea dragoste să citească aceste cuvinte, să se roage Preabunului Dumnezeu și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Preacuratei Sale Maici și tuturor sfinților Lui, să-mi ajute și mie, păcătosului, ca măcar cu vârful degetului să ating și eu cele ce am scris, ca să nu iau osânda celui ce învață și nu face.

*Arhimandrit CLEOPA ILIE
Sfânta Mănăstire Sihăstria*

Nașterea Maicii Domnului
8 septembrie, 1991

PREDICĂ DESPRE VIAȚA DE OBȘTE

„Inima și sufletul mulțimii celor ce au crezut erau una și nici unul nu zicea că este al său ceva din averea sa, ci toate le erau de obște.”

(Fapte 4, 32)

Părinților și fraților,

În cele ce vom vorbi astăzi vom aduce cuvântul despre viața de obște în sfintele mănăstiri și mai întâi vom arăta cine a întemeiat viața de obște în legea Harului și în lumea creștină de la început. Și iată ce am a zice în această privință.

Trebuie să știm cu toții că viața de obște în creștinism a fost întemeiată de Însuși Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Acest adevăr îl arată Sfântul Vasile, care zice despre călugării ce trăiesc în viața de obște: „Aceștia sunt urmașii adevărați ai Mântuitorului și ai petrecerii Lui cu trupul pe pământ. Căci precum Mântuitorul a adunat ceată de ucenici și pe toate le aveau de obște, așa și călugării din viața de obște, supunându-se celui mai mare, mai ales cei ce păzesc canonul vieții de obște, sunt următori ai Apostolilor și ai Domnului cu adevărat”¹.

La fel arată și Sfântul Teodor Studitul și Mărturisitorul, zicând: „Să știți, fraților prea iubiți, că Domnul nostru Iisus Hristos, împărțitorul nenumăratelor bunătăți, când a venit pe pământ, n-a ales nici viața pustnicească, nici pe cea a stâlpnicilor; ci a ales canonul și rânduiala supunerii; după cum Însuși a spus: *Nu M-am pogorât din cer să fac voia Mea, ci a Tatălui Care M-a trimis. Și iarăși zice: Eu nu grăiesc de la Mine nimic, ci Tatăl, Cel ce M-a trimis, Mi-a poruncit ce să zic și ce să grăiesc.* El S-a încins cu fota, S-a făcut slugă, a spălat picioarele ucenicilor Săi

---

¹ Sfântul Vasile cel Mare, *Așezăminte călugărești*, Hexaimeron, București, 1826, cap. 18, pp. 60-61.

și le-a șters cu fota². Vedeți dar, fraților și fiii mei, că a primit supunerea și viețuirea noastră, decât altfel de viețuire? Deci cum să nu vă bucurați? Cum să nu vă veseliți? Căci viețuiți întocmai ca Domnul nostru Iisus Hristos³.

Dar să mergem mai departe și să arătăm că, după pilda dată de Mântuitorul, sfinții Săi ucenici și Apostoli au urmat Lui, întemeind vieți de obște în lumea creștină din vremea lor. Acest lucru se poate vedea în capitolele 2 și 4 din Faptele Apostolilor, unde, prin predica lor și minunile ce se făceau, a crezut în Hristos mare mulțime de oameni, iar toți cei ce credeau erau laolaltă și aveau toate de obște⁴. Și iarăși zice: *Inima și sufletul mulțimii celor ce au crezut erau una și nici unul nu zicea că este al său ceva din averea sa, ci toate le erau de obște*⁵.

Așadar, din cele arătate până aici, vedem că adevărații și primii întemeietori ai vieții de obște au fost Însuși Mântuitorul și sfinții Săi Apostoli. Acum se cuvine să aflăm și în ce constă viața de obște.

Viața de obște, după cum am arătat mai sus, înseamnă a avea toate în comun. Iată ce zice Sfântul Vasile în această privință: „Împărtășirea vieții celei prea desăvârșite, eu o numesc pe aceea în care averea cea osebită s-a scos afară și împotrivirea socotelii s-a izgonit și unde toate sunt de obște: sufletele, socotelile, trupurile și cu câte se hrănesc și se slujesc trupurile. De obște, Dumnezeu; de obște, neguțătoria bunei credințe; de obște, mântuirea; de obște, luptele; de obște, ostenelile; de obște, cununile. Unul în cei mulți și Cel Unul, nu singur, ci în cei mulți. Ce lucru este întocmai cu această petrecere și ce este mai fericit? Ce este mai adevărat decât împreunarea și unirea aceasta? Ce este mai dulce și mai cu dar decât amestecarea aceasta a obiceiurilor și a sufletelor? Oameni din osebite orașe și țări, potrivindu-se întru atâta subțirătate a unirii, s-au potrivit, încât un suflet să se vadă în multe trupuri și trupurile cele multe să se arate organe ale unui cuget⁶.

² Ioan 13, 4-5.

³ Sfântul Teodor Studitul, *Cuvintele*, București, 1940, Cuv. 29, p. 155.

⁴ Fapte 2, 44.

⁵ Fapte 4, 32.

⁶ *Așezăminte*, cap. 18, pp. 60-61.

Iată ce se scrie în alt loc despre viața de obște: „Aceia se numesc cu adevărat și sunt călugări de obște cu fapta, care, lăsând lumea (adică voile lor cele lumești), primesc sărăcia de bunăvoie și se gătesc spre toată scârba a o suferi pentru mântuirea sufletelor și, pentru dragostea lui Hristos, se dau spre supunere până la moarte și se duc într-o mănăstire care are toate lucrurile ei de obște: și mâncarea, și băutura, și hainele, și toate cele spre trebuința cea de nevoie; și nu zice nimeni că acest lucru este al meu sau acesta este al tău, ci toate sunt de obște, ale tuturor. Încă nici voia sa nu o are nimeni slobodă, ci au un povățuitor și dascăl a cărui voie și poruncă toți o urmează și nu îndrăznește nimeni nici să mănânce când vrea, nici să facă altceva fără binecuvântare. Oriunde se va trimite, merge fără de cârtire, fără a mai îndoii cuvântul, fără a se împotrivi sau a se lenevi; ci, punându-și nădejdea în rugăciunea starețului și a celorlalți părinți, se supune cu osârdie la toată slujba mănăstirii. Măcar și în cale depărtată de se va trimite, măcar pe mare de i se va porunci să călătorească, măcar și prin locuri de primejdie de va fi rânduit să treacă, fără de nici o îndoială săvârșește porunca, netemându-se nici de fiare, nici de foc, nici de apă, nici de vrăjmașii văzuți, nici de cei nevăzuți, nici chiar de moarte. Căci precum cei morți nu se mai tem de moarte, așa și călugărul este în Hristos ca un mort, cu toate simțurile sale. Și precum pe un trup mort îl poartă cineva cum voiește, neavând putere a se împotrivi, așa și călugărul, toate voile sale le arată omorâte și nu se povățuiește de altă voie, fără numai de a starețului său, supunându-se întru toate, ca lutul în mâna olarului și ca fierul sub mâna fierarului.

Această rânduială a vieții de obște este cea mai bună dintre toate celelalte, fiind asemenea vieții îngeresti. Fiindcă și îngerii tot așa petrec în cer, nimeni având voia sa, ci toți sunt supuși poruncii lui Dumnezeu și nimeni nu zice: «eu sunt mai mare, iar tu mai mic». Această rânduială au avut-o și Sfinții Apostoli, când viețuiau cu Domnul nostru Iisus Hristos pe pământ. Încă și după Înălțarea Mântuitorului la ceruri au ținut această rânduială primii creștini, după cum ne adeveresc Faptele Sfinților Apostoli,

PREDICĂ DESPRE FRICA DE DUMNEZEU

„Frica de Dumnezeu este înțelepciunea, iar
ferirea de rău este știința.”

(Iov 28, 28)

Iubiți credincioși,

În predica de astăzi, eu, nevrednicul și neputinciosul în lucrarea celor bune, voiesc să vă amintesc sfințiilor și fraților voastre de una din cele mai mari virtuți creștinești, adică despre frica de Dumnezeu, care ne ajută nouă, tuturor, să mergem pe calea cea scumpă a mântuirii, prin lucrarea tuturor poruncilor Domnului și a tuturor faptelor bune. Cu această mare virtute au strălucit în lume toți sfinții și aleșii lui Dumnezeu.

Mai întâi să vedem ce spune Sfânta Scriptură despre frica de Dumnezeu.

Duhul Sfânt, vorbind prin gura Sfântului și marelui Prooroc David, zice: *Frica Domnului este începutul înțelepciunii*¹. Solomon, fiul lui David, zice: *Frica Domnului este învățatură și înțelepciune*², iar Isus Sirah, în cartea înțelepciunii lui, zice: *Frica Domnului toate le covârșește*³. Iată și alte mărturii despre frica de Dumnezeu: *Frica Domnului este izvor de viață*⁴; *Frica Domnului este rădăcină a înțelepciunii*⁵; *Frica Domnului este comoară veșnică a dreptății*⁶; *Și voi da lor altă cale și altă inimă, ca să se teamă de Mine*⁷.

---

¹ Psalm 110, 10.

² Proverbe 16, 4.

³ Isus Sirah 25, 14.

⁴ Proverbe 14, 28.

⁵ Isus Sirah 1, 19.

⁶ Isaia 33, 6.

⁷ Ieremia 32, 39-40.

Să întrebăm și pe Sfinții și dumnezeieștii Părinți ai Bisericii lui Hristos ce este frica de Dumnezeu. Ei, conglăsuind cu Sfânta Scriptură, ne spun: „Frica de Dumnezeu este început al faptelor bune”⁸; „Frica de Dumnezeu este început al vieții celei adevărate a omului”⁹. Sfântul Efreem Sirul aseamănă frica de Dumnezeu cu o sabie cu două tăișuri, care taie toată pofta cea rea¹⁰. Sfântul Simeon Noul Teolog numește frica de Dumnezeu „armă nebiruită a credinței”¹¹. Ilie Ecdicul o numește „început al virtuților”¹²; iar dumnezeiescul Părinte Ioan Scărarul o aseamănă cu soarele care, trimitând o rază în cămară, descoperă în ea chiar și cele mai mici gunoaie și prafuri subțiri¹³. În alt loc, tot el zice: „Înmulțirea fricii de Dumnezeu este început al dragostei”¹⁴.

Mergând mai departe pe drumul cuvântului nostru, să arătăm din ce se naște această virtute în sufletul omului. Să-l ascultăm mai întâi pe Sfântul Maxim Mărturisitorul, care zice că frica de Dumnezeu se naște din credința în Dumnezeu: „Cel ce crede se teme; iar cel ce se teme se smerește”¹⁵. Iar Sfântul Ioan Scărarul spune că frica de Dumnezeu se naște din cunoștința de sine, adică din smerenie: „Cine s-a cunoscut pe sine a ajuns la priceperea fricii de Dumnezeu”¹⁶.

Sfântul Petru Damaschin adeverește că frica de Dumnezeu se naște din credință, zicând: „De aceea, eu, ticălosul, sunt mai rău decât un necredincios, că nu vreau să lucrez ca să aflu credința cea mare și prin ea să vin la temerea de Dumnezeu și la începutul înțelepciunii Duhului”¹⁷.

Să arătăm, în continuare, de câte feluri este frica de Dumnezeu. După mărturia Sfântului Petru Damaschin, frica de Dumnezeu este îndoită, și anume: „Este o frică de Dumnezeu care se zice și

---

⁸ Sfântul Nicodim Aghioritul, *Paza celor cinci simțiri*.

⁹ *Filocalia*, vol. X, Cuv. 1.

¹⁰ Cuvânt către monahi pentru toată întrarmarea.

¹¹ *Filocalia*, vol. VI, p. 37.

¹² *Filocalia*, vol. IV, p. 281.

¹³ *Scara*, Cuv. 26.

¹⁴ *Ibidem*, Cuv. 30.

¹⁵ *Filocalia*, vol. II, a doua sută de capete pt. drag., c. 16.

¹⁶ *Scara*, Cuv. 25.

¹⁷ *Filocalia*, vol. V, p. 196.

PREDICĂ DESPRE DREAPTA SOCOTEALĂ

„Zis-a un bătrân că toate cele peste măsură sunt de la draci.”

(Pateric, cap. 25, „Despre socotință”, p. 158)

Părinților, fraților și iubiți credincioși,

La începutul acestei cărți mi s-a părut de folos a vorbi despre darul deosebirii, adică despre dreapta socoteală, care este podoaba faptelor bune, după cel ce a zis că „pe tot lucrul îl împodobeste măsura. Căci fără de măsură, și cele ce se socotesc a fi bune, întru vătămare se mută”¹. Și chiar dacă eu, leneșul și neiscusitul întru toate cele bune, nici cu vârful degetului nu m-am atins, prin lucrare, de această mare bunătate a dreptei socoteli, totuși m-am gândit că uneori și un orb poate fi de folos, atunci când va ține în mâna sa o lumină aprinsă pentru cei ce văd. Cu această nădejde mângâindu-mă, am vrut să slujesc celor ce călătoresc pe această cărare spre cer și prin ale căror sfinte rugăciuni nădăjduiesc și eu, nevrednicul, să fiu miluit de Mântuitorul nostru în ziua cea mare a Judecății de Apoi. Scopul pentru care am vrut să amintesc monahilor și creștinilor despre dreapta socoteală, a fost acela de a le face cunoscută de la început această împărăteasă a faptelor bune, pentru a nu uita de această sare care îndulcește jertfa ostinelilor lor, făcându-le a fi bineprimite și plăcute lui Dumnezeu. Căci fără de această sare duhovnicească, după cum spuneam mai sus, toate cele bune se strică și întru vătămare se mută.

Dumnezeiasca Scriptură și Sfinții Părinți numesc dreapta socoteală „soare”². În alt loc, Sfânta Scriptură o numește cârmă a vieții și sfat, zicând: *Cei ce nu au cârmuire cad ca frunzele;*

---

¹ Sfântul Isaac Sirul, *Cuvinte și învățături*, Cuv. 1, Mănăstirea Neamț, ed. 1819, p. 28.

² Efeseni 4, 26; *Filocalia*, vol. I, Sfântul Casian Romanul, p. 131.

*Mântuirea stă întru mult sfat*³; *Sfatul bun te va păzi*⁴. Sfântul Antonie o arată a fi cea mai mare dintre toate faptele bune și o numește „ochi și luminător al sufletului”⁵. Alții i-au zis „izvorul, rădăcina, capul și legătura tuturor virtuților”. Sfântul Petru Damaschin o numește „Lumina care arată celui ce o are”⁶. De asemenea, și unii înțelepți profani, vorbind despre dreapta socoteală, au spus: „Perfecțiunea este măsura în toate”, adică acea rară știință de a acorda fiecărui lucru și fiecărui act din viață însemnătatea cuvenită – după măsura valorii lui – și de a nu amesteca lucrurile mărunte cu cele de preț. Tot ei au mai numit-o „știința desăvârșirii”.

Prin ce fapte bune ajunge omul să câștige această împărăteasă a virtuților? Despre acest lucru, Sfinții Părinți ne spun că „nepățimirea naște dreapta socoteală”⁷. Același sfânt zice că „mintea deprinsă cu făptuirea înaintează în dreapta socoteală”⁸. Avva Serapion spune că „darul deosebirii (dreptei socoteli) îl câștigă omul atunci când nu va crede părerii sale, ci va urma în toate învățaturii Părinților celor iscușiți⁹. Avva Moise spune aproape același lucru ca Avva Serapion despre dreapta socoteală: „Dreapta socoteală nu se câștigă decât prin smerenie, care ne face să arătăm Părinților nu numai faptele, ci și gândurile noastre și să nu ne încredem în părerea noastră nicidecum, ci în toate să urmăm povățuirile bătrânilor și să credem că aceea este bun ce vor socoti ei ca atare. Aceasta nu numai că face pe monah să rămână neabătut de la calea cea dreaptă, prin discernământul adevărat, ci îl și păzește nevătămat de toate cursele diavolului”¹⁰. La fel cu Avva Moise, dumnezeiescul Părinte Ioan Scărarul spune că „din ascultare se naște smerenia; iar din smerenie, dreapta socoteală”¹¹. Sfântul Isaac Sirul, arătând valoarea dreptei socoteli, zice că

---

³ Proverbe 11, 14.

⁴ Proverbe 2, 11.

⁵ *Filocalia*, vol. I, Sfântul Casian Romanul, p. 131.

⁶ *Filocalia*, vol. V, p. 123.

⁷ *Filocalia*, vol. II, Sfântul Maxim Mărturisitorul, p. 6.

⁸ *Ibidem*.

⁹ *Filocalia*, vol. I, Sfântul Casian Romanul, p. 136.

¹⁰ *Ibidem*, p. 135.

¹¹ *Scara*, Cuv. 4, c. 105.

„lucrarea cea cu măsură, cu osteneală și cu statornicie petrecătoare este cea mai de preț”¹².

Părinților și frați creștini,

Până aici am adunat câteva mărturii din Sfânta Scriptură și de la Sfinții Părinți despre numirile dreptei socoteli, precum și despre virtuțile din care se naște această minunată și cuprinzătoare faptă bună. În continuare vom arăta câte ceva despre felul cum trebuie să se folosească cineva de dreapta judecată, în lucrarea tuturor faptelor bune.

Pentru a înțelege mai clar cele ce se vor arăta, trebuie să cunoaștem că sufletul are trei părți: partea rațională, partea mânioasă și partea pofitoare. Fiecăreia dintre aceste părți îi suntem datori cu dreapta socoteală, ca să-i putem da lucrarea cuvenită ei. De asemenea, trebuie să avem grijă și de cele necesare trupului nostru. Felul în care trebuie să chivernisim, cu dreaptă socoteală, cele trei părți ale sufletului și trupului nostru ni-l arată dumnezeiescul Părinte Maxim Mărturisitorul, zicând: „De vrei să fii drept, dă fiecărei părți din tine, adică sufletului și trupului, cele de care sunt vrednice. Părții raționale a sufletului dă-i citiri, vederi duhovnicești și rugăciuni; iuțimii dă-i dragoste duhovnicească ce se opune urii; părții pofitoare dă-i cumpătare și înfrânare, iar trupului, hrană și îmbrăcăminte atât cât îi sunt de trebuință”¹³.

Dreapta socoteală în vorbire

De mare grijă avem nevoie pentru a întrebuița în orice loc și timp dreapta socoteală în vorbire, deoarece, după mărturia Sfintei Scripturi, *moartea și viața sunt în mâna limbii, iar cei ce își stăpânesc limba vor mânca roadele ei*¹⁴. Să ținem seama de dreapta socoteală atunci când avem de vorbit mai mult, deoarece *din multă vorbă nu vom putea scăpa de păcat*¹⁵ și *cursă tare*

¹² Cuv. 55, p. 259.

¹³ *Filocalia*, vol. II, a 4-a sută a capetelor despre dragoste, c. 44, pp. 105-106.

¹⁴ Proverbe 18, 21.

¹⁵ Proverbe 10, 19.

PREDICĂ DESPRE NEVOINȚA ȘI LUPTA DUHOVNICEASCĂ A MONAHILOR ȘI A CREȘTINILOR

„Mulți sunt cei ce se luptă cu mine de la înălțime.”

(Psalm 55, 2)

Părinților, fraților și iubiți credincioși,

Știm cu toții, din Sfânta Scriptură, că viața omului pe pământ este o luptă și o ispită¹. De aceea, și Sfântul Apostol Pavel, având în vedere tocmai acest război duhovnicesc, îl îndeamnă pe ucenicul său Timotei la această nevoință și luptă, zicându-i: *Luptă-te lupta cea bună a credinței, cucerește viața veșnică la care ai fost chemat...*², iar în alt loc, înarmându-l pentru lupta duhovnicească, îi zice: *Pătimizește ca un bun viteaz al lui Hristos. Nimeni, ostaș fiind, nu se amestecă cu lucrurile lumești, ca voievodului să fie plăcut*³. Apoi, arătându-i că nu orice luptă și nevoință este bună, ci numai aceea care se face după legea lui Dumnezeu, îi zice: *De se va lupta cineva, nu se încununează de nu se va lupta după lege*⁴.

De asemenea, Sfântul Apostol Pavel ne arată și împotriva cui ducem războiul nostru, zicând: *Lupta noastră nu este împotriva trupului și a sângelui; ci împotriva începătorilor și a domniilor, a stăpânilor în tinericului acestui veac, împotriva duhurilor răutății, răspândite în văzduh*⁵. Dar nebiruitul ostaș al lui Hristos Iisus, dumnezeiescul Apostol Pavel, nu numai că ne arată cum

---

¹ Iov 7, 1.

² I Timotei 6, 12.

³ II Timotei 2, 3-4.

⁴ II Timotei 2, 5.

⁵ Efeseni 6, 12.

să ne luptăm și împotriva cui, ci, totodată, ne arată și care sunt armele duhovnicești cu care trebuie să se îmbrace orice luptător duhovnicesc care se luptă pentru sufletul său, și ne îndeamnă a lua aceste arme, astfel: *Drept aceea, luați toate armele lui Dumnezeu, ca să puteți sta împotriva în ziua cea rea, și toate biruindu-le, să rămâneți în picioare*⁶. Apoi, arată și felul cum trebuie să purtăm aceste arme: *Încingându-vă mijlocul vostru cu adevărul și îmbrăcându-vă cu platoșa dreptății*⁷. Dumnezeiescul Părinte Efrem Sirul ne sfătuiește ca la armele duhovnicești ale adevărului și dreptății să adăugăm și pe cea a dragostei, zicându-ne: „În loc de brâu, să ne încingem cu dragostea cea desăvârșită către Dumnezeu și către aproapele, căci dragostea ne ajută să nu ne împiedicăm. Deoarece dragostea îndelung rabdă, se milostivește, dragostea nu pizmuiește, dragostea nu se semețește, nu se trufește, nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu gândește răul, nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr. Toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le rabdă. *Dragostea niciodată nu cade*^{8,9}.”

Iubiți credincioși,

Altă armă duhovnicească și datorie a luptătorului lui Hristos este de a se încălța *întru gătirea Evangheliei păcii*¹⁰. Dumnezeiescul Părinte Efrem Sirul, arătând că această încălțăminte duhovnicească este smerenia, spune: „În loc de încălțăminte să-ți câștigi, o, monahule, smerita cugetare, căci precum încălțăminte se calcă de toți, tot așa și cel ce are smerita cugetare se sârguiește să fie călcat în picioare de toți... Căci și fericitul David, pe aceasta câștigând-o, zicea: *Eu sunt vierme și nu om*¹¹. Fiindcă și Dumnezeu se apropie de cel smerit, după cum spune Scriptura: *Cel ce locuiește întru cele înalte și spre cele smerite privește*¹². Dumnezeu, prin

⁶ Efeseni 6, 13.

⁷ Efeseni 6, 14.

⁸ I Corinteni 13, 4-8.

⁹ *Cuvânt către monahi pentru toată întrarmarea*, tom. 3, p. 267.

¹⁰ Efeseni 6, 15.

¹¹ Psalm 21, 6.

¹² Psalm 112, 5-6; *Cuvânt către monahi pentru toată întrarmarea*, tom. 3, p. 286.

A doua armă duhovnicească, de mare folos în războiul nevăzut, este nădejdea și încrederea numai în Dumnezeu⁵⁰. Să avem, deci, încredere numai în Dumnezeu și să strigăm totdeauna către El: *Nu mă lăsa, Doamne, Dumnezeul meu, nu te depărta de la mine. Ia aminte spre ajutorul meu, Doamne al mântuirii mele*⁵¹. Această încredere desăvârșită a noastră numai în Dumnezeu se bazează pe patru motive bine întemeiate, și anume:

– ne încredem într-un Dumnezeu, Care, fiind Atotputernic, ne poate da tot ce știe că ne este de folos și ne poate ajuta oricând și oriunde;

– ne încredem într-un Dumnezeu Preaînțelept, Care are știință nemăsurată⁵², căci El cunoaște – fie chiar și cele mai înalte desăvârșiri – și, prin urmare, știe ce ne este de folos;

– ne încredem într-un Dumnezeu nemăsurat de bun, având o dragoste negrăită și fiind întotdeauna gata să ne ajute;

– oricine nădăjduiește în Dumnezeu nu se rușinează⁵³, are mântuire de la Domnul și nu greșește, după mărturia Sfintei Scripturi, care zice: *Mântui-va Domnul sufletele robilor Săi și nu vor greși toți cei ce nădăjduiesc spre Dânsu*⁵⁴.

A treia armă duhovnicească este răbdarea, de care avem multă nevoie în lupta noastră, după cum zice în Scriptură: *În lupta aceasta grea și mare aveți trebuință de răbdare*⁵⁵.

Ultima armă duhovnicească este rugăciunea neîncetată⁵⁶.

Dar, fiindcă lupta ce o ducem împotriva trupului⁵⁷, a lumii⁵⁸, a diavolului⁵⁹ și a morții⁶⁰ este o luptă nevăzută și interioară, este bine să știm de care virtuți avem nevoie pentru paza cea dinăuntru. Dumnezeiescul Părinte și marele dascăl al trezviei, Sfântul Isihie Sinaitul, spune despre aceasta: „Cel ce se luptă înăuntru

⁵⁰ Pilde 3, 5.

⁵¹ Psalm 37, 21.

⁵² Psalm 140, 5.

⁵³ Psalm 21, 5; Romani 5, 5; Filipeni 1, 20.

⁵⁴ Psalm 33, 22.

⁵⁵ Evrei 10, 36; Iacov 1, 4; 5, 8.

⁵⁶ I Tesaloniceni 5, 17.

⁵⁷ Romani 7, 24-25; Galateni 5, 24.

⁵⁸ Romani 8, 27; I Ioan 4, 4; 5, 5.

⁵⁹ Romani 16, 20; I Ioan 2, 13-14.

⁶⁰ Isaia 26, 19; I Corinteni 15, 54-55; Apocalipsa 2, 11.

trebuie să aibă permanent: smerenie, atenție deplină, împotrivire și rugăciune. Smerenie – fiindcă se luptă cu dracii cei mândri, potrivnici smereniei și pentru ca să aibă în mâna inimii ajutorul lui Hristos, pentru că Hristos urăște pe cei mândri. Atenție – ca să-și facă inima pururea fără nici un gând, chiar bun dacă ar părea. Împotrivire – pentru că atunci când va cunoaște cu agerime pe cel ce vine, îndată să se opună cu mânie celui viclean. *Și voi răspunde – zice – celor ce mă ocărăsc*⁶¹; *Oare nu lui Dumnezeu se va supune sufletul meu?*⁶². Rugăciune – ca, îndată după împotrivire, să strige către Hristos, într-un suspin negrait, și, atunci, cel ce se luptă va vedea pe vrăjmaș risipindu-se, prin numele cel sfânt al lui Hristos, ca praful de vânt sau ca fumul ce se mistuie, împreună cu nălucirile lui”. Iar, în continuare, zice despre rugăciune: „Cel ce nu are rugăciune curată, fără gânduri, nu are armă pentru luptă. Iar rugăciune numesc pe aceea care se lucrează neconținut în adâncurile sufletului ca, prin chemarea lui Iisus, vrăjmașul ce se luptă în ascuns să fie biciuit și ars”⁶³.

Iubiți frați, monahi și creștini,

Aceste arme arătate mai sus, de care avem nevoie cu toții până la ultima suflare, nu sunt arme trupești, materiale, ci sunt arme duhovnicești și nevăzute, „puternice înaintea lui Dumnezeu ca să dărâme întăriturile vrăjmașului”⁶⁴. Ele se mai numesc și „armele luminii”, fiindcă prin ele dobândim lumina cea duhovnicească a Duhului Sfânt, iar prin folosirea cea dreaptă a lor ne mântuim și ne facem părtași luminii celei neînserate din veacul viitor.

Frații mei, în încheierea acestui cuvânt, pe toți vă rog, cu toată smerenia, să nu mă uitați pe mine, cel păcătos și neiscusit în războiul nevăzut al minții, ca prin sfintele voastre rugăciuni să mă trezesc și eu cândva din somnul nesimțirii mele și să vin în urma voastră – a celor care vă luptați pentru a lua cununa vieții veșnice – prin mila Domnului, Dumnezeului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos și prin mijlocirea rugăciunilor Preasfintei și Preacuratei Maicii Sale. AMIN!

⁶¹ Psalm 118, 42.

⁶² Psalm 61, 1.

⁶³ *Filocalia*, vol. I, cap. 4, 20 și 21, p. 46.

⁶⁴ II Corinteni 10, 3-4.

PREDICĂ DESPRE ASCULTARE, BINECUVÂNTARE ȘI DESPRE RAI

„Rodul ascultării făcut cu binecuvântare este smerenia; iar floarea faptei bune pe care tu singur o crezi bună este mândria.”

(Sfântul Teodor Studitul, Cuv. 8, p. 79)

Preacuvioși părinți și frați,

Pentru că mi s-a rânduit de Preacuviosul Părinte Stareț a vă mai vorbi din când în când și a ne mai trezi prin cuvânt conștiința la cele duhovnicești, spre a noastră lămurire și mântuire, în cele ce urmează m-am gândit să vă vorbesc despre trei lucruri, și anume: despre ascultare, despre paza binecuvântării și despre Rai. Aceste trei au o strânsă legătură între ele și nu se pot aduce la îndeplinire una fără alta. Căci fără ascultare, nimeni nu poate intra în Rai, nici ascultarea fără binecuvântare nu este deplină și desăvârșită.

Mai întâi să arătăm ce este ascultarea. Pentru aceasta să ascultăm pe dumnezeiescul Părinte Ioan Scărarul, care zice: „Ascultarea este desăvârșita lepădare a sufletului arătată prin faptele trupului. Sau, invers, ascultarea este omorârea mădulelor trupești, pe lângă o minte trează. Ascultarea este lucrare fără de încercare¹. Ascultarea este moarte de bunăvoie; viață străină de iscodire, lipsă de mâhnire în fața primejdiilor, călătorie a celor ce dorm. Ascultarea este mormânt al vocii proprii și învierea smereniei... Cel ascultător, ca și cel mort, nu vorbește împotriva și nu discută, fie în cele bune, fie în cele ce par rele, căci pentru toate va răspunde cel care, cu bună credință, i-a omorât sufletul.

---

¹ Fără de încercare – adică fără de ispitire din partea ascultătorului a poruncii părintelui său duhovnicesc.

Ascultarea este părăsirea discuției, chiar când sunt multe lucruri de discutat”².

Dar, pentru a ne da seama cât de mare este primejdia când ascultarea este călcată și nebăgată în seamă și cât de mare este pedeapsa de la Dumnezeu asupra celor neascultători, se cuvine să ne înălțăm cu mintea întâi în cer, și acolo să vedem cum o treime dintre îngeri au căzut din slava lui Dumnezeu pentru neascultare și mândrie³. Căci, după Sfinții Părinți, mândria nu este altceva decât defăimarea ascultării. Apoi să ne ducem cu mintea în Rai și vom vedea că, îndată ce porunca ascultării s-a călcat, tot neamul omenesc s-a depărtat de Rai⁴. Dar și până azi, acolo unde ascultarea este defăimată, se ivește tulburare și dezbinare. De la conducerea unei țări și până la conducerea unei familii, neascultarea aduce certuri, nesupunere, destrămarea bunei rânduieli în țară, în societate, în mănăstire, în familie și oriunde viețuiesc oameni. Și după cum neascultarea lucrează moarte⁵, prin ascultarea Domnului nostru Iisus Hristos față de Tatăl, Care L-a trimis în lume pentru răscumpărarea noastră, viața veșnică a intrat în lume⁶; căci El pentru mântuirea noastră *S-a făcut ascultător până la moarte și încă moarte pe cruce*⁷.

Dar să vedem ce viață a ales Mântuitorul când a binevoit să petreacă cu noi, oamenii, pe pământ pentru mântuirea noastră. Oare a ales El viața stâlpnicească, sau cea pustnicească și singuratică? Într-adevăr, și pe aceasta a întemeiat-o, atunci când S-a dus în pustie și a postit 40 de zile și 40 de nopți și a fost ispitit de diavolul⁸. Dar după ce a ieșit la propovăduire și după ce i-a ales și i-a chemat pe ucenicii Săi, nu i-a trimis în pustie, ci a întemeiat cu ei viață de obște, a petrecut cu Sfinții Săi ucenici și Apostoli până la moarte, Înviere și preasfânta Sa Înălțare la cer, ca un Părinte preaiubit cu fiii Săi. Iar la rândul lor,

---

² *Scara*, Cuv. 4.

³ Apocalipsa 12, 4.

⁴ Facerea 3, 23.

⁵ II Tesaloniceni 1, 8-9.

⁶ Ioan 3, 16; 3, 36.

⁷ Filipeni 2, 8.

⁸ Matei 4, 12.

dumnezeieștii Săi ucenici și Apostoli – după pilda dată lor de Mântuitorul Hristos – au întemeiat viață de obște cu toți cei ce crezuseră în El, prin propovăduirea lor. Căci, după cum vedem scris la Faptele Apostolilor, *toți cei ce credeau erau laolaltă și toate le aveau de obște și își vindeau pământurile și averile lor și le împărțeau tuturor după cum avea nevoie fiecare*⁹. Și iarăși zice: *Iar inima și sufletul mulțimii celor ce au crezut erau una și nici unul nu zicea că este al său ceva din averea sa, ci toate le erau de obște*¹⁰.

După pilda Sfinților și dumnezeieștilor Apostoli, mulți dintre Sfinții și dumnezeieștii Părinți, ca: Teodosie, Eftimie, Sava cel Sfințit, Varsanufie, Avva Dorotei, Hariton Mărturisitorul și alți mulți dintre sfinți, au întemeiat în Palestina mănăstiri cu viață de obște. Apoi, prin dumnezeiescul Părinte Ioan Scărarul și Ioan Raiteanul, au strălucit la Muntele Sinai și în Rait lavre cu mulți monahi, trăind în viața de obște. De asemenea, Sfântul Pahomie, în Egipt; Sfântul Vasile, în Cezareea Capadociei; Sfântul Teodor Studitul, în Constantinopol, și Sfântul Atanasie, în Athos; precum și Preacuvioșii Părinți Antonie și Teodosie, în marea lavră Pecerska din Kiev, au întemeiat viață cu rânduială strict obștească. Apoi încă mulți alții, pe care nu e vreme a-i pomeni, au întemeiat lavre și mănăstiri cu viață de obște, unde mii și zeci de mii de monahi s-au mântuit prin sfânta ascultare.

Dar, fiindcă despre ascultare ne este cuvântul, este bine să arătăm câteva pilde de adevărată ascultare, spre folosul nostru de obște.

Scrie în Pateric despre Cuviosul Părintele nostru Ioan Colov, că atunci când era frate începător a mers odată la un bătrân egiptean și, intrând ucenic la el, acela l-a încercat spre a vedea dacă are ascultare desăvârșită. Astfel, luând un lemn uscat, bătrânul l-a răsădit în pământ și a zis către fericitul său ucenic: „Frate Ioane, în fiecare zi să adăpi acest lemn cu câte un ulcior de apă până ce va face roade”. Și era apa departe de dânsii, așa încât se ducea ucenicul de cu seară și venea dimineața; iar după

---

⁹ Fapte 2, 44-45.

¹⁰ Fapte 4, 32.

la un bătrân mare din cei de acolo, zicând: „Părinte, fratele Acachie a murit”. Când a auzit aceasta, bătrânul a răspuns: „Părinte, nu mă plec să cred”. Iar acela i-a zis: „Vino și vezi”. Și, sculându-se bătrânul, îndată a mers la cimitir împreună cu starețul fericitului nevoitor. Și ajungând acolo, a strigat ca și către un om viu, către cel cu adevărat și întru adormire viu, zicându-i: „Frate Acachie, murit-ai?”. Iar ascultătorul cel prea înțelept, arătând și după moarte ascultare, a răspuns: „Cum este cu puțință, părinte, să moară omul cel lucrător al ascultării?”. Atunci bătrânul cel ce îi fusese stareț și care îl chinuise foarte mult, înfricoșându-se de acest răspuns venit din mormânt, a căzut cu fața la pământ și, cu lacrimi, a cerut de la egumenul lavrei chilie aproape de mormântul lui Acachie și acolo a petrecut cu mare căință până la moarte, cerând iertare de la toți părinții și frații și zicându-le: „Iertați-mă, părinților și fraților, căci eu am săvârșit ucidere”¹³.

Părinților și fraților,

Să istorisim ceva și despre păzirea binecuvântării care este plinirea și desăvârșirea ascultării. Era într-o mănăstire de obște un bătrân, având un ucenic foarte evlavios, care în toate se silea a păzi binecuvântarea (blagoslovenia) părintelui său. Acestui ucenic i se încredințase de la starețul său să păzească vitele mănăstirii. Dar odată i s-a întâmplat de a scăpat vitele mănăstirii în țarina mirenilor, pricinuindu-le mari stricăciuni. De aceea, au venit mireni la mănăstire și s-au plâns starețului, iar starețul a spus bătrânului acestui frate despre ce s-a întâmplat cu vitele mănăstirii, din cauza neatenției ucenicului său. Bătrânul, auzind aceasta, l-a chemat pe ucenic și l-a dojenit foarte aspru. Iar el cerea bătrânului să-l ierte și să-i dea canon pentru greșeala făcută. Iar bătrânul i-a zis: „Fiindcă n-ai avut destulă grijă și vacile au stricat grâul din țarina mirenilor, iar acum mănăstirea trebuie să le plătească paguba, să nu mai mănânci pâine până nu-ți voi da eu voie”. Însă nu după multe zile a murit bătrânul fără ca ucenicul să-i poată cere binecuvântare și dezlegare de canon.

---

¹³ *Scara*, Cuv. 4.

Și întorcându-se ucenicul de la ascultarea sa și găsind mort pe bătrânul care îl legase, plângea foarte tare pentru pierderea bunului său povățuitor și pentru rămânerea sub canonul de a nu mai mânca pâine.

Deci, după ce au îngropat pe bătrân, fratele a spus la cei mai iscusiți dintre părinți că el a rămas sub canon, dar nici unul din ei nu a îndrăznit a-l dezlega. Atunci fratele s-a dus la Sfântul Gherman – care era atunci patriarh al Constantinopolului – și i-a cerut să-l dezlege de canonul pe care i l-a dat bătrânul. Dar nici patriarhul nu l-a dezlegat, căci, adunând clerul său și întrebându-se între ei, toți au fost de părere să nu dezlege canonul cel dat de bătrân. Și măcar că bătrânul acela nu fusese preot, ci simplu monah, dar fiindcă fusese starețul fratelui aceluia, nu au putut a-l dezlega. De atunci ucenicul – având frică de Dumnezeu și temându-se să calce legătura și canonul ce i s-a dat de bătrânul său – a rămas nemâncând pâine până la moarte, spre a nu călca blagoslovenia și cuvântul părintelui său¹⁴.

O altă istorie sfântă despre păzirea blagosloveniei este și aceasta: Sfântul Visarion cel Mare, Egipteanul, călătorea odată cu ucenicul său Dula pe lângă țărmul mării. Ucenicul, însetând foarte tare, a zis către părintele său: „Părinte, îmi este foarte sete”. Iar bătrânul, făcând rugăciune, a zis către ucenicul său: „Bea din mare”. Acela, având binecuvântarea părintelui său, s-a dus și a băut, căci, prin rugăciunea și binecuvântarea avveii, apa din mare s-a îndulcit și s-a făcut ca cea de izvor. Altă dată, călătorind ei, iarăși a însetat ucenicul și, fără să mai ia blagoslovenie, s-a dus iar la mare să bea. Dar de data aceasta a găsit apa amară, sărată, grețoasă și nicidecum nu a mai putut ucenicul să bea din mare ca atunci. De aceea, alergând la bătrân, i-a zis: „Părinte, mi-a fost tare sete și am voit să beau apă din mare, dar nu am putut căci apa era foarte rea”. Iar bătrânul i-a răspuns: „Fiule, de ce nu ai luat binecuvântare ca Dumnezeu să-ți îndulcească apa ca și altă dată?”. Și s-a mirat foarte mult ucenicul sfântului și, din cauza aceea, nimic nu mai făcea până nu cerea blagoslovenie de la părintele său¹⁵.

---

¹⁴ Sfântul Teodor Studitul, Cuv. 33, p. 173.

PREDICĂ DESPRE SĂRĂCIA DE BUNĂVOIE (AL DOILEA VOT AL CĂLUGĂRULUI)

„Zis-a Domnul: Vulpile au vizuini și păsările cerului cuiburi; iar Fiul Omului nu are unde să-Și plece capul.”

(Matei 8, 20)

Preacuvioși părinți și frați,

Eu, cel cu totul nevrednic și păcătos care sunt sărac de înțelegerea celor bune și de lucrarea celor spre mântuire, îndrăznesc a vă vorbi despre cele pe care noi le-am făgăduit înaintea lui Hristos Dumnezeu, a Preasfintei Sale Maici și a tuturor îngerilor Lui, când am primit tunderea sfântului și îngerescului chip. Știm că făgăduințele sunt legăminte care pornesc de la Dumnezeu către om și de la om către Dumnezeu¹. Și dacă Dumnezeu Își aduce aminte de făgăduințele Sale față de noi² și dacă Își împlinește făgăduințele Sale față de noi³, apoi cu cât mai mult ni se cuvine nouă a ne aduce aminte de cele ce am făgăduit înaintea lui Dumnezeu și a ne sili cu toată osârdia spre împlinirea lor.

După cum vedem din Sfânta Scriptură, atât Mântuitorul nostru Iisus Hristos, cât și dumnezeieștii și Sfinții Apostoli ne-au lăsat pildă vie ca să trăim în sărăcie și lipsă pe acest pământ. De aceea Mântuitorul zice: *Vulpile au vizuini și păsările cerului cuiburi; iar Fiul Omului nu are unde să-Și plece capul*⁴. Cel ce are cerul scaun și pământul reazem picioarelor Sale⁵, de bunăvoie a sărăcit pentru noi și cu sărăcia Lui a vindecat sărăcia noastră

---

¹ Arhim. Nicodim Sachelarie, *Pravila*, ed. 2, p. 188.

² Psalm 104, 41; Luca 1, 54.

³ Numeri 23, 19; Iosua Navi 21, 45.

⁴ Matei 8, 20.

⁵ Fapte 7, 49.

cea duhovnicească⁶. Iarăși vedem pe Mântuitorul, când trimite pe dumnezeieștii Săi ucenici la propovăduire, că le poruncește, zicând: *Să nu luați nici toiag, nici traistă...*⁷. Și „cei care au plecat fără toiag, au păstorit toată lumea și, fără traistă fiind, multe averi au moștenit”, căci au ascultat de Cel ce a zis: *Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate se vor adăuga vouă*⁸.

Să nu ne temem, fraților, de sărăcie, căci auzim ce zice Dumnezeu prin Sfântul Prooroc Isaia: *Mai degrabă va uita mama pe fiul său, decât Eu să te uit pe tine, cel ce Îmi slujești Mie*⁹. Să nu ne îngrijim de bogăție, noi cei ce de bunăvoie ne-am făgăduit a fi fără de ea, pentru Dumnezeu. Căci de vom aduna bogății, inima noastră se va despărți de dragostea lui Dumnezeu și se va lipi de cele ale veacului acestuia. Să ne aducem aminte de cuvântul Domnului, Care zice că nu putem să slujim lui Dumnezeu și lui Mamona¹⁰.

Iată ce zic dumnezeieștile Canoane în ceea ce privește sărăcia călugărului: „Monahii sunt obligați să nu aibă nimic al lor propriu, ci toate ale lor să le dăruiască mănăstirii. Căci fericitul Luca zice despre cei ce credeau în Hristos și care închipuiau mai înainte viața monahilor, că *nici unul dintre ei nu avea ceva al său, ci totul le era de obște*¹¹. Pentru aceasta, celor ce vor să fie monahi li se dă voie, în privința averilor, să le transmită oricăror persoane vor voi ei și care, firește, nu sunt oprite de lege¹². Iar după ce se vor face monahi, mănăstirea are stăpânire peste toate cele ce le aparțin lor și nu li se mai îngăduie să poarte grijă de administrarea averilor lor. Iar de se va vădi că vreunul și-a însușit ceva avere, care n-a fost dată mănăstirii după ce s-a călugărit și se va robi de patima iubirii de câștig, averea să se ia de la dânsul de către egumen sau de către episcop și, vânzându-se la licitație

⁶ Sfântul Nicodim Aghioritul, *Paza celor cinci simțiri*, cap. 11, p. 390.

⁷ Matei 10, 10.

⁸ Matei 6, 33.

⁹ Isaia 49, 15.

¹⁰ Matei 6, 24.

¹¹ Fapte 4, 32.

¹² Cartagina 22, 31.

în vedere dumnezeieștii Părinți, au rânduit ca, în vremea Sfântului și Marelui Post, să fie pusă în toate bisericile dreptmăritoare rugăciunea Sfântului Efrem Sirul, care, printre altele, zice: „Iar duhul trândăviei, al grijii de multe și al iubirii de stăpânire nu mi-l da mie”.

Cine dintre sfinții lui Dumnezeu I-au slujit cu leafă? Cine a spus vreodată: dacă nu primesc atâta pe lună, nu mai fac ascultare sau slujba cuvenită? Vai de noi! Vrea Hristos să ne dea Raiul pentru veșnicie, iar o floare din Rai – după cum i-a descoperit îngerul Domnului Sfântului Andrei cel nebun pentru Hristos – este mai scumpă decât toate avuțiile acestei lumi văzute, iar noi stăm să ne târguim când este vorba de mântuirea noastră și de negrăita fericire a vieții veșnice.

Patima de a ne îmbogăți, de a stăpâni averi ne încearcă cu griji deșarte și cu tulburări și, prin acestea, depărtează mintea și inima noastră de la Dumnezeu. Grija cea sfântă a rugăciunii și a cugetării celor duhovnicești se depărtează de la noi. Acest adevăr ni-l arată și dumnezeiescul Părinte Isaac Sirul, care zice: „Nu poți, cu grija lumii fiind înfășurat, să mai ai cu tine și grija lui Dumnezeu”. Mintea tulburată cu grija de averi pururea este stăpânită de uitarea celor duhovnicești, după mărturia aceluiași sfânt, care zice: „Mintea tulburată nu va scăpa de uitare și înțelepciunea nu-i deschide acesteia ușa”²². În adevăr, ce fel de înțelepciune și filosofie duhovnicească ar mai putea să intre într-o minte încărcată cu tulburarea grijilor și averilor, care fac pe om cu anevoie să intre în împărăția lui Dumnezeu?

Dar mai greu pentru noi este faptul că, de nu ne vom sili să fugim de odihna acestei vieți și de adunarea averilor, pe lângă altă osândă, prea lesne vom ajunge în robia patimilor celor pierzătoare, după cum iarăși vedem scris: „Cel ce fuge de odihna vieții acesteia, de față, acesta cu mintea a văzut veacul ce va să fie. Iar cel ce este legat de iubirea de agoniseală este rob al patimilor”. Apoi, arătând că nu numai câștigarea aurului și a banilor este agoniseală, ci și oricare alt lucru de prisos, zice: „Nu socoti cum că singură câștigarea aurului și a argintului este iubire de

---

²² Sfântul Isaac Sirul, Cuv. 5.

înveli noaptea – și îmi ajunge, căci ca mâine mă duc în groapă. Ce îmi mai trebuie sobă bună și pat în chilie?”.

Mă minunam de sărăcia lui, căci avea o rasă foarte veche și o camilafcă ruptă și cârpită în multe locuri și îi ziceam: „Părinte Cosma, de ce nu spui părintelui stareț să-ți facă o rasă și o camilafcă nouă?”. Iar el îmi răspundea: „Măi, nepoate, ce-i mai trebuie la un putregai de om să-i faci haine noi? Eu cred că mai țin acestea cât voi trăi. Și dacă eu sunt vechi, lasă să fie și hainele vechi, căci toate în lumea aceasta se învechesc și pier”. Avea barba albă până la brâu, umbla încălțat cu opinci și se încingea cu o funie peste cojoc când mergea la ascultare. Numai la biserică își lua rasa lui veche și camilafca cea cârpită. Mai avea un fes pe care îl purta – după cum mi-a spus – de 25 de ani. S-a dus la Domnul în vârstă de 89 de ani și a rămas pentru noi pildă de adevărat călugăr sărac și smerit.

Cu aceasta închei și mă rog ca mila Domnului și a Maicii Domnului să fie cu sufletele care L-au iubit pe Dumnezeu din toată inima și, pentru Hristos, s-au nevoit pe pământ în sărăcie și smerenie până la moarte. Iar noi, păcătoșii, suntem datori să privim la înaintașii noștri și să le urmăm credința, de vreme ce – după Sfântul Ioan Scărarul – „monahul neagonisitor este stăpân peste lume”³⁴. AMIN!

---

³⁴ *Scara*, cuv. 17, c. 2.